

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

Razpis pet deželnih ustanov za sinove kranjskih kmetovalcev na kmetijski šoli na Grmu.

Ravno sedaj razpisuje (glej inseratni del) v podeletih veleslavni deželni odbor poleg mest plačujočih učencev še pet deželnih ustanov za one mladeniče kmetijskega stanu, ki so dovršili vsaj ljudsko šolo, ki so čvrstega zdravja in neomadeževanega vedenja, ki so stari vsaj 16 let, kojih stariši imajo kmetijsko posestvo na Kranjskem in ki bi hoteli vstopiti v kmetijsko šolo na Grmu kot učenci, da se tu v dveletnem poduku v kmetijstvu izobrazijo. V dolžnost si štejemo, naše posestnike in njih odraščene sinove na ta razpis opozoriti, in jih spodbuditi, da se v obilnem številu poslužijo te dobrote in v ta namen ustanovljenega kmetijskega zavoda, da se na ta način povzdigne širjenje kmetijske vede med našim kmetijskim naraščanjem, in ž njim povzdiga občnega blagostanja. To storimo iz sledečih razlogov.

Ako pregledamo sedaj med počitnicami ob sklepu šolskega leta izdane šolske programe in letna poročila in primerjamo, s kakšnimi uspehi so delovale posamezne vrste raznih učilišč (ljudske, srednje, trgovske, obrtnijske in druge šole) v pretečenem letu v dosego občne in strokovne izobrazbe in pomislimo, koliko mnogo oseb se je celo leto trudilo, koliko so žrtvovali država, dežela, občine in stariši, da se tu stavljeni smotri dosežejo, tedaj sprevidimo, koliko veliko gmotnih sredstev izdajajo ti činitelji, da se vzgoji in tudi usposobi naša mladina, da si pridobi s tem ob enem boljšo existenco in prihodnost. V tem oziru je tekmovanje po višji in temeljiteji izobrazbi čimdalje večje. Edino v kmetijskem stanu ne opazujemo pri nas še enake gorečnosti, s kojo bi se naš naraščaj, ki se namerja posvetiti kmetijskemu stanu, hotel pridobiti potrebno strokovno znanje, ampak zaostaja na zastareli poti naših prednikov. Velikanski napredek, ki se je dosegel pri kmetijskem stanu pri drugih narodih in v drugih deželah, bodisi v inozemstvu kakor tudi v Avstriji in ki ima najblagodejnejše posledice v povzdigi blagostanja posameznikov in celih pokrajin in dežel, nam vele, da priporočamo v posnemanje to, kar se je drugje pod sličnimi pogoji tako dobro izkazalo in obneslo. To je postalo toliko potrebnejše, ker dandanes že vsak rokodelčič sprevidi, „da je nevednost najdražja stvar na svetu“ in da je največkrat nevednost kriva, če posameznik ali ves stan ne more izhajati in če propada. To velja tudi za kmetijski stan. Dandanes sili

po napredku slehern stan, od vsacega se zahteva vedno več duševnega in telesnega napora. Še posebno je treba to pri kmetijskem stanu, kjer nam v zadnjem času nastopajo vedno novi živalski in rastlinski škodljivci in bolezni, kjer se je v službo vzelo razne stroje, kjer nam inozemska (tuja) konkurenca sosednih držav, zlasti pa Amerike, slabe letine, dragi posli, pomanjkanje delavcev itd., narekuje povsem drugačno, sedanjim razmeram prikladno gospodarjenje. Na čelu vsakemu kmetijskemu gospodarstvu stati mora dandanes mož, ki ima kaj v glavi in ki določno vé, kako mu je gospodariti, ki ne poprašuje šele pri sosedih in jih brez pomisleka slepo posnema. Taka strokovna izobrazba se pa dandanes pri navadnih razmerah in zlasti na obsežnejših posestvih ne dá več samo po od pradedov podedovanem načinu pri očetu naučiti in prisvojiti. Treba je neobhodno širše strokovne podlage, skušnje večjega obsežka ter posnemanje naprednejših in inteligentnejših gospodarjev, ki so videli, kako tudi drugje kmetujejo. Tako izobrazbo najbolj podajajo kmetijske šole; one so v tem takorekoč druga očetovska hiša in storé to, kar dandanes ne zmore več samo očetovska; one so posredovalnice širjenja pridobitev na kmetijskem polju. V kmetijskih šolah se učé mladeniči sicer tudi obče izobraževalnih predmetov, temeljito pa gojé kmetijske znanosti (n. pr. vinarstvo, sadjarstvo, živinorejo itd.) in vse delovanje se osredčuje v tem, da se z učenci na obsežnem šolskem posestvu praktično izvršujejo vsa ona kmetijska opravila, ki so se pri poduku učila, da dobé le-ti pravi pojmi o izvrševanju dela. Pri tem pa se ne izkorišča mlade moči, da bi se jih izrabljevalo za dni-narje ali težake. Učitelji teh šol podučujejo z veseljem in ljubeznijo do stvari in ker so sami kot praktični kmetovalci interesirani, da se vsako kmetijsko opravilo uzorno izvrši, skušajo tudi veselje, ljubezen in uzornost v izvrševanju do težavnega kmetijskega dela vcepiti svojim učencem. Oni jih opozarjajo pri vsaki priliki na napake zastarelega gospodarjenja, seznanjajo jih pa z naprednim, umnim postopanjem. Tako pripravljajo učence do tega, da jim postane kmetijstvo strokovno znano in priljubljeno.

Tak vsestransk in uspešen poduk je težak in zahteva veliko pridnosti, požrtvovalnosti in vztrajnosti učiteljskega osebja, terja pa tudi mnogo marljivosti od učencev, veselje do stvari in razum. Radi tega naporno ravnaajo oni stariši, ki dandanes namenijo najslabejšim sinovom dom in ako jih potem dadó v kmetijske šole, zahtevajo, da ti zavodi v kratkem času

njih slabo izgojeno in izobraženo mladino izšolajo v izkušene in vzorne kmetovalce. Šola more pač dati potrebno probudo, izuči pa šele življenje; probudo je pa mogoče podati le takrat vsestransko in temeljito, če jo podpirajo dobra vzgoja in duševne vrline. Zato bodi prva skrb starišev, da si obdržé za dom le najbolj nadarjene, najpridnejše in najbolj izgojene sinove! — Nadalje je upoštevati, da se ne pozna vedno takoj uspeh podučevanja na kmetijskih šolah, kajti predno postanejo izšolani kmetijski učenci na očetovem domu samostojni gospodarji in si morejo gospodarstvo umno urediti ali pa da kot uslužbenci na večjih posestvih pridejo do veljave, mine precej let. Jeden ali nekoliko takih dobrih vzgledov v jednom kraju pa veliko zaleže, kajti naši kmetovalci se sicer neradi poprimejo novih načinov gospodarstva, če pa jih dobri vzgledi napeljujejo in jim korist kažejo, takoj jih začno posnemati in se naglo v nove in zboljšane razmere uživajo. — Zato pa kranjski in osobito dolenski posestniki, pošljite v obilnem številu svoje za dom namenjene sinove v kmetijsko šolo na Grm, da se le-ti tu priučé umnega kmetijstva, sebi v korist in v posnemanje in vzgled drugim, katerim usoda ne pripusti enacega izšolanja, da se na tak način širi kmetijska véda med našim narodom. Pri tem pa upoštevajte, da se dá samo iz pridnih in dobro vzgojenih mladeničev kaj temeljitega doseči.

Našim posojilnicam na Kranjskem pa polagamo na srce, da naj blagovolé to stremljenje naših kmetijskih posestnikov po mogočnosti gmotno podpirati, kakor to storé država, dežela in so v tem oziru zlasti slovenske posojilnice na Spodnjem Štajerskem dober vzgled. Vzdrževanje na teh zavodih stane z ozirom na to, da odraščén mladenič več rabi, tudi več. Mnogi kmetijski posestniki, ki bi sicer radi dali svoje sinove v kmetijsko šolo in bi bilo to za njih in za vso okolico prav potrebno, bojé se pri dandanašnjih slabih časih stroškov šolanja. Tem naj bi priskočili na pomoč naši denarni zavodi, v kojih blagajnah se zbira največ žuljev kmetijskega stanu in bi tako dobro z dobrim povračevali, da se s tem moč in blagostanje temelja našega naroda krepi in povzdigne.

Pošiljajmo torej mnogo sposobnih in marljivih mladeničev v kmetijsko šolo na Grm, podpirajmo one, ki tega ne zmorejo iz lastnih sredstev ter skušajmo si s tem pridobiti nov, strokovno izobražen in delaven kmetijski naraščaj, ki bodi vzgled vsemu kmetijskemu stanu!

Sadna razstava v Radovljici.

Letošnje leto je v naši domovini takorekoč pravo sadno leto. Kakor govore poročila iz raznih krajev, bo sadja skoro povsod obilo in čeravno so po raznih krajih nevihte s točo tudi na sadnem drevju naredile precej škode, vendar se more reči, da bo letošnji sadni pridelek mimo družih let izboren. Zlasti bo veliko jabolk. Posebno pa se v tem oziru letos odlikuje naša lepa Gorenjska, ki bo imela, kakor vse kaže, veliko in lepega sadja.

To dejstvo pa je zarodilo v nekaterih gorenjskih rodoljubih misel, da bi se priredila letos na Gorenjskem sadna razstava in sicer se je izbral kraj za razstavo Radovljico, ki je nekako središče Gorenjske.

Misel sadnih razstav je pri nas Slovincih, bi rekli, skoro popolnoma nova. Dočim po družih kulturnih deželah prirejajo večkrat in torej nekake permanentne sadne razstave, se ta misel pri nas še ni ukoreninila. (Pri nas Slovincih se žal še marsikaj družega dobrega ni ukoreninilo, zato smo še „za sto let nazaj!“ — Op. uredn.)

In vendar mora vsak razumnik pripoznati, da so razstave ono sredstvo, ki največ pripomorejo k napredku. Ker razstava podaja celotno sliko o stanju in napredku te ali one kulturne stroke. Tako je tudi s sadjarstvom.

Da bi bilo sadjarstvo pri nas že na višini napredka, tega pač niti z daleka trditi ne moremo. In vendar je sadjarstvo ona gospodarska točka, katera bi nam poleg živinoreje donášala največ dobička, ako bi jo znali dovolj izkoristiti. Ali tega se je treba učiti.

Učimo pa se najložje na sadnih razstavah, ki so prave učilnice sadjarstva. Na razstavi najdemo prvič v tesnem okvirju sadje malone vseh vrst. Tu vidimo torej na prvi pogled, kaj je lepo in dobro in kaj ni. Zaradi tega se na sadne razstave, ki so vendar v prvi vrsti strokovne razstave, ne sme pošiljati samo najlepše sadje, marveč in temveč tudi sadje nižjih vrst; ker le tako je mogoče spoznati, kolika je potreba izboljšanja v sadjarstvu, zastopanjem na razstavi.

V spoznanju potrebe strokovnega poduka, so prireditelji razstave tudi dokaj razširili program razstavi. Ne le, da bo razstava trajala celi mesec, t. j. od srede (17.) septembra, do srede (16.) oktobra t. l., da bo tako mogoče vsakomur, ki ne razpolaga s časom vsaki dan, ogledati si razstavo; — marveč na razstavi bo dovolj prostora, za velike množine sadja iz cele Kranjske. V ta namen se gradi v bližini Radovljice posebno razstavno poslopje v paviljonskem slogu iz lesa, kjer bode prostora okoli 400 štirjaških metrov. Nadalje je odbor naprosil že zdaj nekatere strokovnjake sadjarstva, da bi na razstavi učili in predavali o izgoji sadja, o načinu uporabe sadnih pridelkov in o načinu razpečavanja sadja. Razun naprošenih strokovnjakov bode svobodno tudi drugim na razstavo došlim veščakom, da porabijo dano priliko in povedo svoje dobre misli. Le tako bo smoter razstave popolnoma dosežen. Ali da se pouk čim bolj olajša, poklicani so vsi sadjerejci kronovine Kranjske, da poleg svežega sadja razstavijo tudi posušeno sadje (četudi lansko), potem sadno (jabolčno in hruševo) vino (v steklenicah ali v sodčekih) in pa razne žgane sadne pijače. Odbor je nadalje poskrbel, da se bodo na razstavi videle tudi sadne konzerve. Naposled je odbor povabil tudi nekatere tovarne, da razstavijo v stroko sadjarstva spadajoče stroje, kakor stiskalnice, sušilnice, vrtno orodje itd. Tako se more reči, da je odbor s svoje strani storil vse, kar more povzdigniti razstavo do prave strokovne razstave v najširjem pomenu. Da bi odbor omogočil kar najčastnejšo udeležbo, razposlal je na stotine okrožnic po celi Kranjski in je okrožnicam priložil po več zglasilnih pol, v katere naj vsakdo, ki

želi razstaviti, zapiše svoj natančen naslov in pa vrste sadja ali sadne izdelke, katere želi razstaviti. Kdor bi slučajno okrožnice ne bil dobil, pa se želi razstave udeležiti, naj se nemudoma oglasi pismeno pri „odboru sadne razstave“ v Radovljici (Gorenjsko), ki bode rade volje vstregel. Ako je kdo dobil premalo zglasilnih pol, naj se istotako obrne do odbora.

Da provzroča prirediteljev sadne razstave v tolikem obsegu veliko težav in stroškov, je umevno. Zaradi tega je dolžnost vsakogar, da gre odboru pri tem težavnem poslu v vsakem oziru na roke, ter po svoji moči pomaga častno in dostojno izvršiti veliko in težavno nalogo. Naj se povsodi živahno dela za udeležitev razstave. Pri tem delovanju naj se popolnoma v stran pušča strankarske in osebne ozire. Posebnosti in politična mišljenja naj v gospodarskih rečeh nimajo mesta! Bodi liberallec ali klerikalec, — samo da imaš sadje in ti je za domači napredek, — udeleži se razstave! Kdor pa bi iz kakoršnih koli zasebnih ali strankarskih ozirov, ali iz malomarnosti nasprotoval, ali zaviral prospeh razstave, oni bi že s tem dal o sebi spričevalo, da nima ne dobrega duha, ne pojma za napredek!

Odbor je končno v svoji okrožnici prosil tudi denarne podpore v pokritje razstavnih stroškov.

Te podpore naj bi odboru nikdo, ki količkaj vzmore, ne odrekel, saj bode to, kar podari, obrestonosno naloženo v korist, ki jo bode donasala razstava vsakomur, komur je za dobiček od sadjereje. Nikakor pa odbor s to svojo prošnjo ni hotel omejiti udeležbo razstave.

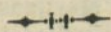
Ako bo po razstavi kaj čistega preostanka, se isti obrne v prid družbe sv. Cirila in Metoda in v prid domačega gospodarskega napredka. Na razstavi se bodo delila odlikovanja prve, druge in tretje vrste v svetinjah in diplomih.

Da bode odboru mogoče ves razstavn material dostojno razrediti, so razstavljalci in njih poverjeniki naprošeni, da dopošljejo zglasilne pole zanesljivo do 1. septembra t. l. Sadje itd. naj se dopošlje osem dni, v skrajnem tri dni pred otvoritvijo razstave, v poštnih pošiljках po 5 kg više. Bližnji razstavljalci zamorejo poslati nepoštnim potom in sicer naravnost v razstavno poslopje. Kar bode sadja zrelega po otvoritvi razstave, se zamore od 17. sept. dalje dopošiljati vsaki dan brez ovire.

Natančnejši program razstave se priobči pozneje.

Vse dopise in poštno dopošiljatve je nasloviti na „Odbor sadne razstave v Radovljici“; kdor pa želi ustmenih pojasnil, naj se blagovoli obrniti do predsedništva pripravljavnega odbora, glavni trg šte. 37. v Radovljici.

Vsem častitim izvenkranjskim obiskovalcem razstave je še pripomniti, da se jim z obiskom razstave nudi ugodna prilika, da obišejo ob enem le eno uro od Radovljice ležeči slavni Bled.

Politični pregled.

Papež Pij X. praznoval je dne 4. t. m. prvo obletnico svoje izvolitve. Veselje, katero je občutil ves katoliški svet nad izvolitvijo moža iz ljudstva k naj-

višji častina zemlji, je ob obletnici še dokaj večje. Sv. Oče namreč ni pozabil, kdo da je, in rad ter pogosto zbira na vatikanskih dvoriščih ljudstvo krog sebe, da je poučuje v resnicah sv. vere. Kamor pa ne seže njegov glas, pošilja pisma in okrožnice, v katerih kaže narodom edino pravo in zanesljivo zdravilo za premnoge rane, ki jim jih je prizadejal duh časa, namreč: „Vse prenoviti v Kristusu.“ Velika je ljubezen sv. Očeta do ljudstva, a nič manja ne do sv. cerkve. To se kaže v njegovem odločnem nastopu nasproti francoski vladi, o čemur spregovorimo drugod. Viharni časi čakajo katoličane na Francoskem, a sv. Oče mirno zre v bodočnost: „In peklena vrata je ne bodo premagale!“ Bog živi Pija X. in ga ohrani v čvrstem zdravju še mnoga leta! —

Kakor se zadnje dni sporoča, sklicani bodo vsi deželni zbori tretji teden mesca septembra, prvi teden mesca novembra pa se snide državni zbor.

Vrli župan dunajski, dr. Lueger obhajal bode kmalu svojo 60 letnico. Pripravljajo za to velike slovesnosti. Krščanski socialci so pod županovanjem tega neustrašenega moža dosegli na Dunaju najlepših uspehov v vsakem oziru, tako da je Dunaj v par letih prerojen in ves nov. Sicer so nam v narodnostnem oziru včasih krivični, a njih delo na narodno-gospodarskem polju je vse hvale in posnemanja vredno. —

Vojno ministerstvo je znova izdalo ukaz proti trpinčenju vojakov. Kdor je bil kedaj vojak, vč sam, kako surovo včasih „višji“ postopajo s prostaki. Prepovedano je sedaj vsako zmerjanje in trpinčenje pod najstrožjimi kazni.

Na Francoskem je umrl 10. t. m. bivši ministerski predsednik Valdek-Rusó. — Razpor med cerkvijo in državo je dosegel svoj vrhunec. Sveti Oče ni hotel preklicati tega, kar je škofoma pisal, marveč ju je še enkrat pozval v Rim. Eden je prišel, drugi ne. Onemu ki je šel, je ministerski predsednik Komb takoj ustavil plačo. Ob enem pa je francoska vlada poklicala svojega poslanika iz Rima domu; papeževemu zastopniku v Parizu pa je povedala, naj gre. Sedaj bo vlada odpovedala še konkordat in potem je Komb in njegova družba zadovoljna: cerkev in država ste ločeni. Pred očmi imamo samo dve posledici tega dejstva. Francoska vlada ne bo več dajala plače francoskim katoliškim duhovnikom, marveč bodo morali katoličani sami z milodari vzdržavati svojo duhovščino, kakor se je to zgodilo v kulturnem boju leta 1870 in poslej na Nemškem. Seveda je to neizmerna krivica: prej so razne francoske vlade cerkev do brega oropale vsega premoženja, sedaj ji pa niti tega dali, kar so ji postavno zagotovili kot odškodnino za uropano premoženje. Drugo pa je to: Francija je bila dosedaj zaščitnica katoliških misijonov na vzhodu; če se je misijonarjem zgodila kaka krivica, so ti pomoči prosili pri francoski vladi in potegnili se je zanje. To je Francoski v marsikateremu oziru jako dobro služilo. Papež bo Francozom sedaj vzel to pokroviteljstvo, to je gotovo, a komu je bo izročil, ni gotovo. — Kako je moglo priti tako daleč, se vpraša kdo? Liberalci imajo precej odgovor na jeziku: papež je pretiran, prenapet. Seveda, ko bi se papež za se in za cerkev odpovedal vseh pravic, potem bi jim bil všeč. Toda tega sv. Oče ne stori, ampak poslušaj glas vesti in raji vidi

cerkev preganjano, ko pa da izpusti iz rok le eno pravico. Vzroka je toraj iskati drugod, in ta je: politična mlačnost in nemarnost francoskih katoličanov. Kregali so se med seboj, ali naj pripoznajo republiko, ali naj se zavzamejo za bivše cesarstvo Napoleonovo, ali za bivše kralje Burbonovce itd. Tako politiko so uganjali, ni jim pa prišlo na um, voliti v razne zastope katoliške može: to je vse eno, so dejali, politika z vero itak nima nič opraviti. Popolnoma so ti ljudje prezrli, da so se nasprotniki vere in cerkve polastili politike za to, da bi tem potom oškodovali cerkev. Francozi niti katoliške stranke niso imeli! In število brezverskih poslancev je raslo od leta do leta, katoličani pa so se še po zborih in shodih igrali bonapartiste in republikance i. t. d., ter dejali, da so katoličani samo doma in v cerkvi, v politiki pa ne. Kar na enkrat so framasoni dobili premoč in sedaj je kar deževalo postav zoper cerkev in duhovščino, letos pa je razpor gotov in če si hote katoličani ohraniti svojo edino-pravo vero, stalo jih bo dokaj truda in žrtev. — Naj bo žalostni izgled francoskih zaslepljenih katoličanov nam Slovencem svarilo, kaj se pravi zanikrnost v politiki! Politika je dandanes tisto polje, koder se bije oni dolgi in veliki boj med dobrim in slabim, Kristusom in Belijalom, svetom in cerkvijo. Kdor je tu bolj uren in spreten, zmaga. Eni tega se ve ne razumejo: pomilovanja vredni so; drugi pa nočejo razumeti: to so zagrizeni sovražniki, ali pa zaslužjeni zaslepljenci.

Rusko-japonska vojska traja že pol leta, veliko krvi je že prelito, veliko premoženja že uničenega, a odločilo se še ni in se tudi tako brž ne bo, kdo zmaga. Vsa vojska se je strnila na dveh točkah: krog Port Arturja in v Mandžuriji. Japonci so od zadnjic optovano naskočili to trdnjavo na suhem in na morju, a vselej morali oditi s krvavimi glavami in velikimi izgubami. V Mandžuriji se pa Rusi vedno le umikajo sem in tja pred Japonci: ali čakajo, da jim dojde še več vojakov, ali hočejo Japonce na tak način utruditi, se ne ve. Na vsak način pa je to najbolj krvava vojska, ki se bije z modernim orožjem. Poleg vojske na vzhodu ima pa Rusija veliko trpeti doma z prekucuhi, nihilisti in anarhisti in kakor se te baže ljudje že imenujejo. 28. m. m. umorili so ministra za notranje stvari z bombo. Plehve, tako mu je bilo ime, se je peljal proti kolodvoru, kar pristopi nek človek in vrže škatlji podobno stvar pod voz. Minister je bil na mestu mrtev, tako tudi njegov tajnik, kočijaž je umrl za ranami, konje je nadrobno raztrgalo, mnogo mimoidočih nevarno poškodovalo. Zaprli so na stotine oseb, napadalca vjeli, a ne pove ne najmanjše stvari. Bog čuvaj Rusijo v teh hudih dneh!

LISTEK.

V RIM!

Cerkve jezuitskega reda. Pa še kaj družega.

Rim ima dva papeža: belega in črnega. Beli je sv. Oče, Kristusov namestnik, sedaj Pij X.; beli se zove, ker je opravljen ves v belo obleko. No, in črni papež, kdo je to? Tako imenujejo vrhovnega predstojnika jezuitskega reda, jezuitskega

generala, ki biva v Rimu. Že to znači, koliko moč in oblast da pripisujejo posebej temu možu in jezuitskemu redu sploh. Ni ga reda, katerega bi se svet tako bal, tako preganjal kakor se boji in preganja jezuitski red. Res ima nekaj posebnega ta red v vsej svoji upravi in vladi in uravnavi, kar mu daje silno moč in veljavo. Ne pride nam na misel na račun jezuitov poniževati druge redove sv. katoliške cerkve in kratiti njih zasluge za cerkev in človeštvo, toda izmed redov po srednjem veku ustanovljenih je ta eden glavnih stebrov cerkvenega življenja, je uprav trdnjava nasproti napadom cerkvenih sovražnikov. Zato je mnogim nepodučenim in nerazumnim jezuitski red in sv. cerkev eno in isto, zato se ob vsakem javnem navalu na cerkev in njene pravice sliši krik: „Proč z jezuiti“. O nobenem redu ni med ljudstvom toliko lažljivih pripovedk in izmišljenih dogodov ko ravno o redu sv. Ignacija, in ljudem, ki navadno raji verjamejo slabo ko dobro, je jezuit neko skrivnostno strašilo.

Nič ne bo odveč, ako zato malo posvetimo v to nejasnost pojmov in temo predsodkov. Saj jezuiti tudi v naši deželi živahno delujejo, kolikor jim pač pripuščajo razmere, in tudi nekateri slovenskih časopisov ne morejo shajati, da ne bi sedaj pa sedaj lopnili po jezuitih bolj ali manj neolikano in neotesano.

Bom pač opisal cerkve jezuitskega reda, to pove prva polovica naslova, a povedal bom najpotrebneje iz zgodovine in uprave ter uravnave jezuitskega reda, dejal sem: „pa še kaj družega“. Dragi bravec, nikar zato lista ne deni iz rok, češ, tega ne maram brati. Ali si že kedaj o tem bral? Kaj? Resnico? Dvomim in stavim kar hočeš, da ko prebereš moje vrstice, boš sodil drugače, če si sploh vsprejemljiv za resnico intrdovratno ne tiščiš svojo.

Nekaj posebnega ima jezuitski red, to se vidi tudi pri stavbah, ki so jih zgradili. Da, pri cerkvah kar naravnost govorimo o nekem „jezuitskem slogu“. Vzor tega sloga in zvečine vseh jezuitskih cerkva je cerkev presv. Imena Jezusovega, ali laško na kratko „del Gesu“. Stoji ob korzu Viktorja Emanuela, ob najživahnejši cesti Rima. Sezidana je v letih 1568 do 1575. Glavna ladija ima stranske kapele, nad prečno ladijo koncem glave ladije je kupola, za prečno ladijo pa polukrožen prostor za veliki altar. Nepopisno bogato je okrasje in olepšava te cerkve: vse zlato, razno pisan marmor in slike, zares bujno je, da skoraj preobloženo. Na oboku je na presno slikana mojstrska slika, ki predstavlja zmago Imena Jezusovega. Oltar v prečni ladiji na listni strani je posvečen sv. Frančišku Ksaveriju, velikemu apostolu Indije. Tukaj se hrani njegova desna roka, tista roka, ki je bila velikrat utrujena od samega krščevanja, saj je enkrat v enem mescu krstil nad 10.000 paganov. Temu altarju nasproti na evangelski strani je altar sv. Ignacija Lojolanskega, začetnika in ustanovitelja jezuitskega reda. Štiri veliki stebri ob steni so vloženi z dragocenim višnjevim kamnom, ki se imenuje „lapis lazuli“. Med temi stebri je podoba svetnika, ki se ob velikih praznikih odstrani, da se vidi tri metre visoka soha svetega Ignacija, koje glava in obleka je čisto srebrna in posuta z dragimi kameni. Nad stebri v trikotu je iz marmorja napravljena reliefna podoba sv. Trojice, običajna zemeljska krogla je iz enega samega kosa imenovanega višnjevoga kamena; to je na svetu sploh največji kos jako dragega lazurja. Nad to kroglo držita dva angelja Ime Jezusovo, napravljeno iz kristala. Na eni strani altarja je skupina iz marmorja, ki predstavlja zmago krščanstva nad poganstvom, na drugi strani skupina zmaga cerkve nad krivoverstvom. Pod altarjem leži v bronasti pozlačeni in z dragimi kamni vloženi rakvi truplo sv. Ignacija Lojolanskega.

Poleg te cerkve je bil svoj čas jezuitski samostan, sedaj pa je — vojašnica. Vendar se pa še zamore videti stanovanje svetnikovo. Tukaj je tudi bival general jezuitov. Cerkev ta je zbirališče najmenitnejših Marijanskih kongregacij rimskih: plemenitaši, trgovci in tudi rokodelci imajo tu svoje kongregacije in shode in slovesnosti. Z velikim sijajem se tu v pustnih dneh obhaja 40 urna pobožnost, ter na Silvestrov večer sklep leta, h kateremu je svoj čas prihajal tudi sv. Oče. Ko smo bili v Rimu, so ravno v tej cerkvi najbolj slovesno obhajali 25 letnico papeževanja Leona XIII. Ne da se popisati, kako krasno je bila olepšana cerkev s preprogami, zavesami in raz-

svetljava. Ljudij vseh slojev se je kar trlo v cerkvi in zunaj nje in prostrani trg je bil natlačen občinstva, ki je občudovalo tudi zunaj čudovito razsvitljeno cerkev. V tem so Lahi zares mojstri.

(Dalje.)

Piše se nam:

Iz Novega mesta. [Pouk okrajne bolnišne blagajne v Novem mestu.] Da se gg. obrtniki-delodajalci vsled nezglašenja svojih delavcev članom bolnišne blagajne, postavnih denarnih kazni obvarujejo, si dovoljuje podpisana okrajna bolnišna blagajna v smislu postave z dne 30. marcija 1888, št. 33. drž. zak. statuta, sestavljenega in vsprejetega od deželne vlade Kranjske v Ljubljani, dne 9. oktobra 1901, št. 16.886. in uradnih naznanil visokega ministrstva za notranje zadeve, s tem sledeče poučilo podati:

Vsakdo, ki ima kakoršnokoli obrtno podjetje, je pod kaznijo obvezan, zglasti članom okrajne bolnišne blagajne v Rudolfovem vse pri njegovem obrtu naravnost ali tudi le posredno udeležene osebe, bodi si, da so tiste možkega ali ženskega spola, bodi si, da so tuje osebe, ali obrtnikov sorodniki, ali njegovi otroci. Le obrtnik sam, oziroma njegova soproga nista dolžna biti član bolnišne blagajne.

Dolžan je zglasti članom bolnišne blagajne n. pr.: gostilničar svoje natakarije, natakarije, gostilniške hišne hlapce, deklo, hišine in kuharce (in ako je tudi kateri izmed teh gostilničarjev sin ali hčer), in ako tudi tisti vsaki in celi dan nepretrgoma ne pomaga v gostilni in se poleg pri gostilni tudi za druga dela rabi, vendar se pa večkrat v gostilni ali gostilniški kuhinji posredno ali neposredno gostilniškega obrta udeležuje in če tudi v drugi hiši stanuje. Tudi je dolžan vsaki gostilničar, ako ima na primer eno, dve, ali več gostilen in v teh svojega namestnika, tega z vsem njegovem pri obrtu pomožnem osebju članom bolnišne blagajne zglasti.

Tako je dolžan tudi vsak trgovec in drug obrtnik vse v podobnej meri pri njih obrtu udeležene osebe bolnišni blagajni članom zglasti, med drugim tudi obrtne učence, začasne prodajalce in voznike, ki jim blago na semenj vozijo, brez ozira, ali je ta tujec, ali (otrok) sin, ali hčer od obrtnika.

Dalje je dolžan zglasti poleg vseh družih obrtov, tudi vsak posamezni graditelj, stavbeni podjetnik, opekar, zidar in tesar, podjetnik voznje, lastnik kamnolomov in pesknatih jam, pek, mlinar in drugi, svoje delavce, zidarje, tesarje, voznike, kopače, hlapce, razvaževalce kruha in sploh vse, kateri se pri njegovem podjetju v delu nahajajo.

Delodajalci (krojači, čevljarji in drugi) imajo tudi tiste delavce bolnišnim članom zglasti, kateri za njih na svojem (delavčevem) domu delajo.

Vsakega delodajalca, kateri opusti vsprejetega delavca tekom treh dni po vstopu v njegovo delo, zglasti članom bolnišne blagajne mora c. kr. okrajno glavarstvo postavno kaznovati.

Vsak bolni član dobiva brezplačno zdravniško pomoč in zdravila, ako je pa dela nezmožen, tudi vsak dan bolnišno podporo in ako umrje, pogrebni donesek.

Vsak, kdor ima kaj tacihi oseb pri obrtu, ki so dolžne biti član bolnišne blagajne, a jih še ni članom zglastil, se s tem v lastnem interesu opominja, da takoj tiste osebe podpisani bolnišni blagajni zglasti, ker bode sicer postavno kaznovan. Vsa prijavitelja in dopošiljatve je adresovati na okrajno bolnišno blagajno v Rudolfovem.

Okrajna bolnišna blagajna v Rudolfovem.

Šmihel, predmestje Suhe Krajne, ima v obče znano slabo in premalo cerkev. Lotili smo se dela, žgali smo apno za zgradbo nove cerkve, ter ga srečno domu spravili. Z veseljem srcem si moral ljudi opazovati, kako marljivo so delali in vozili. Imeli smo namen pričeti z novo zgradbo že prihodnjo spomlad. Pa človek obrača, Bog pa obrne. Obiskala nas je strašna suša. Rastlinstvo na polji se nam je do malega posušilo, trava je zgorela. S tužnim srcem gledamo v prihodnost manjkalo bode živeža ljudem in živini, ne bode nikakega dohodka. Pomoči ne bode od nobene strani. Ljudstvo bi gotovo kar vrelo proti Ameriki, ko bi tam kaj kazalo, pa je menda še slabše kot tukaj. V smislu sinodalnih določil je bil na praznik sv.

Ane 26. t. m. za matere vse dekanije poduk. Priromalo je k sv. Ani prav lepo število mater. Poduk je imel častiti gospod župnik Ajdovski.

Iz Boštanja Naša dvorazredna ljudska šola dobi še en razred, v kojem se bo najbrž v pričetku šolskega leta že poučevalo. Mi le želimo, da bi bilo to našemu ljudstvu v korist, ne samo novo breme za tlačeni kmetski stan! — Suša je tudi pri nas mnogo škodovala poljskim in travniškim pridelkom, na kar smo stavili velike nade. Edino sadje in grozdje nam ni preveč občutilo suše.

Vojaki (topničarji) so se letos grede v Krško k strelnim vajam, začasno nastanili v Teriškem gradu in v Boštanju, kar se ni že mnogo let zgodilo. Ljudstvo jih pa tudi ni ravno veselo, ker ni miru pred njimi.

Domače vesti.

(Duhovniške spremembe.) Premešeni so č. gg: Ignacij Koren, kaplan v Moravčah, za ekspozita na Ubeljsko, Josip Hartman, kaplan v Hrenovicah, v Moravče, Frančišek Erzar, kaplan pri Sv. Križu pri Kostanjevici, v Hrenovice, Matija Okorn, kaplan na Krki, na Breznico, Anton Zore, kaplan v St. Rupertu, na Krko, Jakob Ogrizek, kaplan v Borovnici, v St. Rupert, Anton Oblak, kaplan v Srednji vasi, za ekspozita v St. Peter na Notr., Anton Abram, kaplan v Škocijanu pri Dobravi, v Srednjo vas, Alojzij Wester, kaplan v Zagorju, v Slavino.

(Premembe v frančiškanski provinciji.) Provincijalom je izvoljen preč. g. Placid Fabiani, kustos je postal p. Angelius Mlejnik, defuntorji so: pp. Otokar Aleš, Klarus Rottmann, Odorik Kreiner, Edvard Ravstahar. V Ljubljano: P. Alkantara Črtanec, p. Gvido Rant. — V Kamnik: P. Kazimir Zakrajšek, katehet. V Pazin: P. Odorik Kreiner, gvardijan, p. Teofil Zajc. — V Brežice: P. Simon Čurin. — V Gorico: P. Arhangelj Appej, p. Vincencij Kunstel. — V Maribor: P. Fulgencij Trafela. — K Sv. Trojici: P. Pius Zankar. — Na Brezje: P. Ananija Vračko, p. Klemen Grampoyčan.

(Nameščenji) so č. gg: Janez Zupan, ekspozit v St. Petru na Notr., za župnega upravitelja v Hrenovicah, Josip Perz, kaplan v Hinjah, za župnega upravitelja v Borovcu, Alojzij Podobnik, kaplan pri Sv. Trojici pri Tržiču, za župnega upravitelja v Gojzdu.

(Na novo so nameščenji) za kaplane č. gg. seme-niški duhovniki, oziroma novomašniki: Frančišek Vilfan pri Sv. Križu pri Kostanjevici, Janez Lovšin v Hinjah, Janez Dežman pri Sv. Trojici pri Mokronogu, Anton Kreč v Cerkljah pri Krškem, Ludovik Bajec v Selcih, Valentin Kajdiž v Borovnici, Jernej Kovič v Starem trgu pri Ložu, Anton Žnidaršič v Škocijanu pri Dobravi, Jernej Podbevšek v Zagorju ob Savi, Bertold Bartel v Stari cerkvi pri Kočevju.

(Umrli) je 10. avgusta, v bolnici usmiljenih bratov č. g. Ignacij Ključevšek, župnik v pokoju. Pokojnik je bil rojen 13. julija 1838. na Dolih pri Litiji in v mašnika posvečen 3. avgusta 1867. V dušnem pastirstvu je deloval kot kapelan pri Stari cerkvi na Kočevskem, v Loškem potoku in v Dragi, kot župni upravitelj na Babinem polju, kot beneficiat v Šmartnem pri Litiji, kot kapelan na Jesenicah, kot župnik v Spodnjem Logu in v Šmihelu pri Žužemberku. Leta 1900 je prosil za pokojnino in se preselil v Čatež pod Zaplalom. — Pokop je bil 12. t. m. popoldne ob dveh v Kandiji. Svetila mu večna luč!

(Učiteljske vesti.) Za nadučitelja so imenovani gg.: Franc Kete v Ribnici za Banjaloko, Ivan Petrovčič v Koprivniku za Kranjsko goro, Mihael Debelak v Zagorju za Šmartno pri Litiji, Iv. Spachmann za Čatež. — Dalje so bile imenovane za def. učiteljice prov. učiteljice gđ.: Ana Pfeifer v Mozeltu in Zofija Kalan v Gorjah za Kostanjevico. — Prestavljene so def. učiteljice gđ.: Marija Gantar iz Čateža v Lož, Amalija Oblak iz Trebelnega v Veliko Dolino, Marija Vider v Boštanj. Gđ. Apolonija Dolinšek pride na šolo v Starem trgu pri Poljanah. — Umrovljen je nadučitelj v Mirni peči g. Anton Požar.

(Imenovanja pri sodniji.) Prestavljena sta gg. sod. adjunkt Albert Levičnik iz Kostanjevice v Krško in sod. adjunkt Anton Nagode iz Metlike v Radovljico. Za sod. adjunkte so imenovani avskultanti gg. dr. Milan Geršak za Mokronog, Ferdinand Meditz za Metliko in Ivan Vrančič za Kostanjevico.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juliju 1904 je 239 strank vložilo 117.406 K 38 h, 242 strank vzdignilo 79.251 K 27 h, torej več vložilo 38.155 K 11 h. 9 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 7.420 K — h, 133 menic se je eskomptovalo za 57.694 K — h. Stanje vlog 2.558.374 K 99 h. Denarni promet 422.612 K 70 h. Vseh strank bilo je 878.

(Mrtvo) so našli v gozdu med Ušivico in Podljubnem cestarjevo ženo Jožefo Gutmann iz Toplic.

(V bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca julija 131 bolnikov, koncem junija 1904 jih je ostalo 85, skupaj 216. Od teh se jih je odpustilo: 80 ozdravljenih, 34 zboljšanih in 9 neozdravljenih. Umrlo jih je 7. Oskrbovalnih dni se je nabralo v preteklem masecu 2779. V oskrbovanju jih je ostalo 86.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico), reg. zadruga z neomejeno zavezo, imela je meseca julija 1904 prometa K 111.167.75. Vložilo je 61 strank K 29.717.—, dvignilo 68 strank K 16.535.63. Posojil je bilo danih 33 strankam K 34.974.—, in vrnilo je 18 strank K 4.692.50. Število zadrušnikov je bilo koncem julija 1017.

(Stoletnica avstrijskega cesarstva.) Dne 15. avgusta 1904 — o priliki stoletnice, odkar je cesar Franc privzel dedni cesarski naslov — se bo darovala v tukajšni kapiteljski in mestno-župni cerkvi sv. Nikolaja slovesna velika sv. maša z zahvalno pesmijo v ta namen, da bi Vsemogočni ohranil našo cesarsko hišo kot vladarico širne Avstrije še mnogo stoletja.

(Nogo si je zlomil) preč. g. Andrej Zaman, župnik v Šmarjeti ter bil pripeljan v bolnico v Kandiji.

(V Žužemberku) je 10. t. m. umrla Polona Tavčar, sestra vlč. g. dekana Mihaela Tavčarja.

(Toča.) Iz Dobrniča se zopet poroča o novi grozni nesreči. V noči od torka na sredo je vnovič po nekaterih vaseh toča pobila vse. Ajda se še ne pozna, kje je rastla. Tako je ljudstvo prav ob ves pridelek tega leta. Preje strneno žito, sedaj pa še ajda! Ako ne dobi ljudstvo izdatne podpore, bo beda velikanska.

(Požar). Dne 1. avg. okrog 5. ure popoldne je pogorela vas Pljuska pri Vel. Loki v šentlovenski župniji. Vsled velike suše je zelo naglo gorelo in vsled pomanjkanja vode se ni dalo ničesar rešiti, dasiravno je trebanjska požarna bramba in velikološka brizgalnica takoj bila na kraju ognja. Škoda je velika. Posestniku in županu J. Kehu so zgoreli trije konji, vredni po 400 K, in sedem prešičev ter eno tele. Škode ima do 20.000 K. Sosedu Andolšek je zgorelo popolnoma vse in zraven še 500 K. denarja. Ogenj je povzročil baje 6 letni otrok na hlevu. Kam pridemo, če pojde tako naprej. Ponesrečenih siromakov je vedno večje stevilo, a podpore prositi si že skoro ne upamo. S hvaležnim srcem se bo sprejel vsak dar, ki bi ga kdo še mogel nakloniti nesrečnim pogorelcem.

(Sadna razstava v Radovljici.) Odbor za prireditve razstave je ravnokar poslal na vsa županstva po Slovenskem in sicer Kranjskem, Štajerskem in Primorskem, ter nekaterim županstvom Koroške, razstavne plakate. Županstva so naprošena, da te plakate gotovo nalepijo na vidnih krajih in so ista prošena, da temu obče koristnemu podjetju sploh gredo na roke in je pospešujejo.

(Konjerejske zadruge) namerava ustanoviti konjerejski odsek c. k. kmetijske družbe kranjske, in sicer za politični okraj Radovljico s sedežem v Lescah, za politični okraj Kranj s sedežem v Kranju ter za politična okraja Krško in Novomesto s sedežem v St. Jerneju. Konjerejci, ki se za to reč zanimajo, naj pridejo ob konjskih premovanjih, in sicer v v Lesce dne 2. septembra, v Kranj dne 13. avgusta in v St. Jerneju 20. avgusta t. l. na posvetovanje, da izvolijo pripravljalne odbore za dotične okraje. Zadružna pravila so že sestavljena. Posvetovanja se bodo vršila po dovršenem premo-

vanju v gostilnah: v Lescah pri Wuchererju, v Kranju pri Petru Majerju, v St. Jerneju pri Tavčarju.

(Dostavljenje ekspresnih pošiljatev ponoči se omeji.) Od 1. avgusta t. l. dalje se ekspresne pošiljatve v nočnih urah, to je, od 10. ure zvečer, do 6. ure zjutraj nič več ne dostavljajo, oziroma ne avizirajo. Izvzeti so le slučaji, ako 1.) odpošiljatelj, opazki „ekspresno“ na naslovu pošiljatve (na poštni spremnici) dostavi še opazko: „Tudi ponoči dostaviti“ in si naslovnik dostavljenje ponoči ni izrečno prepovedal, ali pa, 2.) ako je naslovnik pri poštnem uradu dostavljenje ponoči izrečno zahteval.

(Za III. zasedanje porotnih obravnav), katere se bodo pričele 29. avgusta t. l. pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izzrebaní so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Kaušek Anton, pos. iz Gorice; Bregar Jožef, pos. iz Znojil; Schmalcl Jožef, obč. predst. iz Laz; Rebolj Franc, pos. iz Gmajne; Žnidaršič Franc, obč. predst. iz Studenca; Drobnič Jurij, pos. in gost. iz Sodražice; Skufca Jožef, pos. in gost. iz Starega trga; Simončič Janez, pos. iz Hotemeža; Mauser Franc, pos. in gost. iz Tople rebri; Vukšinič Davorin, n. v. r. oskrbnik iz Metlike; Frigelj Janez, pos. in gost. iz Jesenic; Kristan Franc, pos. in trg. iz St. Ruprta; Zupančič Franc, pos. in gost. iz Rakovnika; Hrovat Franc, pos. iz Rateža; Morscher Franc, gost. iz Smuke; Gardun Jožef, pos. iz Zilje; Kajtna Anton, klepar iz Radeč; Rus Janez, pos. in trg. iz Travnika; Pehani Franc, pos. in gost. iz Žužemberka; Slivnik Vincencij, pos. in gost. iz St. Vida; Loy Franc, pos. in trg. iz Kočevja; Gnidovc Jožef, pos. iz Vel. Lipovca; Leitgeb Vincencij, pos. in pek iz Črnomlja; Gschella Franc, pos. in trg. iz Radeč; Metes Peter, pos. iz Zagozdaca; Zakrajšek Franc, pos. iz Podsmreke; Jakša Stefan, pos. iz Trbišja; Trepečnik Julij, pos. in trg. iz Radeč; Stermole Janez, pos. iz Hudega; Hočevnar Anton, pos. in gost. iz Studenca; Urbajs Anton, velepos. iz Podkrajja; Tausers Mihael, pos. in trg. iz Hriba; Picsek Franc, pos. in gost. iz Rbnice; Skubic Jožef, Matija, pos. in gost. iz Črnomlja; Zupet Pavel, pos. in mes. iz Škocijana; Spreitzer Janez, pos. iz Lahinja; — Nadomestnim porotnikom izzrebaní so bili naslednji gg: Zdravec Mihael, pos. iz Prečne; Ausec Franc, pos. iz Mal. Slateneka; Petrič Alojzij, pos., Kokalj Anton, pos. iz Bršljina; Bon Franc, pos. in mlinar iz Gotne vasi; Seničar Anton, pos. iz Smoline vasi; Umek Vincencij, pos. in miz., Možina Franc, pos. in gost., Seidl Franc, pos. in gost. iz Rudolfovega.

Razne stvari.

* (Vročina.) Po vsej Evropi je strašna vročina. Od vseh strani se čuje le o neznanski vročini in suši. Na Ogrskem so nastali že veliki požari vsled suše. Na Dunaju je istotako neznosna vročina. Pomanjkanje vode je občutno. V Berlinu kaže toplomer v senci 38 stopinj Celzija. Konji cepajo na cesti mrtvi na tla, tlak iz asfalta se je omeščal po ulicah. V Parizu kaže toplomer v senci 40 stopinj Celzija. Umrlo je 10 ljudij za solnčarico, nad 70 obolelo. V Londonu in sploh na Angleškem je neznosna vročina. Z Dunaja in Budimpešte prihajajo z nova poročila o strašni vročini. Po vsej južni Češki je velika suša. Vode manjka povsodi. V Strassburgu je zadela tenorista Kellerja kap med predstavo. V Moravski pa je slana na nekaterih krajih uničila krompir, fižol, grah in razno sočivje. Iz vinorodnih krajev se čujejo pritožbe, da vročina preti uničiti vse grozdje.

Smešnice.

(Zavrnil ga je.) Mojster učencu: „Ti si osel!“ Učenec mojstru: „Saj se pri Vas učim!“

(Razloček.) A: Kakšen je razloček med malimi in velikimi otroci? B: Mali skačejo čez vodo, koder je most, veliki pa lezejo čez zid, koder so vrata.

Umrli so:

4. avgusta: Marija Oblak, trgovčeva hči, 17 let, jetika, št. 87.
4. avgusta: Franc Rus, bivši krčmar, 89 let, ostarelost, št. 58.

Loterijske številke.

GRADEC, 30. julija	27	15	69	24	55
TRST, 6. avgusta	62	5	42	90	44

Zahvala.

Za obile dokaze prisrčnega sočutja mej boleznijo in o smrti naše nepozabljive hčere ozir. sestre itd. gospodične

Marije Oblak

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo preč. duhovščini kapiteljski, preč. gg. oo. frančiškanom in preč. gg. usmiljenim bratom, častiti Marijanski kongregaciji novomeški in šmihelski, katere so v toliko obilnem številu spremile rajno k zadnjemu počitku. Posebno se še zahvaljujemo vsem darovateljem prekrasnih vencev, gg. pevcem, osobito še gsp. pevovodji Ign. Hladniku, za pretresujoči žalostinki na domu in ob grobu, častitim damam, ter sploh vsem spremljevalkam in spremljevalcem pokojne k nje zadnjemu počitku.

RUDOLFOVO, 10. avgusta 1904.

(211)

Žalujoča rodbina Oblak.

Zahtevajte

v svoj prid vselej

pristno Kathreinerjevo

Kneippovo sladno kavo

samo v zavojih z varstveno znamko župnika Kneippa in z imenom Kathreiner ter se skrbno izogibajte vseh manj vrednih posnemkov.

04.11/c

Izjava.

Podpisani preklicujemo s tem žaljive vesti, katere smo trosili o gosp. Antonu Jurca, trgovcu v Toplicah, in ki so bile predmet kazenskimi zadevam c. kr. okrajnega sodišča Rudolfovo o. št. U 577/4 in U 584/4.

Obžalujemo, da smo te popolnoma neosnovane vesti raznašali, in se mu zahvaljujemo, da je proti tej izjavi odstopil od proti nam radi žaljenje časti vložene tožbe.

Franc Grabnar, Toplice št. 27.
 Janez Gorenc, „ „ 38.
 Janez Peršina, „ „ 12.
 Jožef Sterniša, „ „ 7.

(207)

Št. 17.924.

Razglas.

V torek, dne 23. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne vršila se bode v farovškem poslopju v Beli cerkvi, sodni okraj Rudolfovo, javna pismena in ustna manjševalna dražba zaradi oddaje stavbinskih in drugih del pri popraviljanji farne cerkve, farovža in farovških gospodarskih poslopjij v Beli cerkvi.

Za omenjena dela je proračunjeno pri

a) cerkvi	3340 K
b) farovžu	1310 K
c) gospod. poslopjij	600 K
skupaj	5250 K

Od te svote odpade na

zidarska dela	2000·10 K
tesarska dela	2749·90 K
kleparska dela	400— K
mizarska dela	100— K

K tej dražbeni obravnavi povabijo se podjetniki s pristavkom, da mora vsak, ki se namerava dražbe vdeležiti, vložiti začetkom iste v roke dražbene komisije vadij znašajoči 5% proračunjene svote.

Prejemale se bodo tudi pismene ponudbe, katere naj bodo kolekovane, po ponujalcu lastnoročno podpisane, in ponujana svota naj bode v istih navedena s številkami in črkami. Take ponudbe morajo biti zapečateni in zunan naj bo razen naslova zapisano: „Ponudba za prevzetje popravilnih del pri cerkvi i. t. d. v Beli cerkvi“.

Tudi mora pismenim ponudbam priložen biti vadij.

Pismene ponudbe morajo se vložiti pri podpisnem okrajnem glavarstvu najpozneje do 20. avgusta t. l.

Na ponudbe, katere pridejo kasneje, ali katerim ne bode priložen predpisani vadij, se ne bode oziralo.

Načrti, proračuni, stavb. in dražbeni pogoji se zamorejo tuuradno v navadnih uradnih urah pregledati.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo,
dne 3. avgusta 1904.

(209)

Rechbach.

Podpisani prodam radi svoje starosti svojo

HIŠO

št. 11. v Gor. Maharovcu pri Št.-Jerneju iz 18. prostih rok.

Hiša in drugo stanje, hlevi, kleti, kozolec i. t. d. je še v najboljšem stanju, ter leži vse poleg državne ceste peljoče v Rudolfovo, oddaljena je 1/4 ure od Št.-Jerneja. K temu pripada, doma njiva za posetev 5 mernikov, pri hiši vrt z nekoliko sadjem, na katerem se nakosi 2 težka voza mrve. Blizu doma sta še dva travnika za 8 vozi košnje, ter poleg ena njiva prav pri državni cesti za posetev 18 mernikov. Potem 3 joha hoste v Gorjancih za drva, toraj skupaj posetve 23 mernikov in 10 težkih vóz mrve. Zanesljiv kupec, ki ne bi mogel vso svoto precej izplačati, se po dogovorjenju tudi proti obrestmi za kake 2 ali 3000 gld počaka. Omenim, da je v moji hiši že večletna dobro obiskovana gostilna, katera bi bila tudi sposobna za prodajalno i. t. d. Cena je 6500 gld.

(210-3-1)

Franc Borse,

posestnik in gostilničar v Gor. Maharovcu, po dom. v Drgančah.

Keil-ov lak

najzvrstnejše mazilo za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela glazura za umivalne mize 45 kr.

Keil-ov zlati lak za okvira 20 kr.

Keil-ovo črnilo za železo, les, usnje i. t. d.

Keil-ov lak za slamnike v vseh barvah

je vedno v zalogi pri

(205-6-1)

Adolf Gustin-u v Rudolfovem.

Štev. 9640.

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim slovenskim poukom je oddati

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1904/1905 (ozir. tudi za l. 1905/1906), ki se začne dne 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstejša zdravja ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v šolskem zavodu brezplačno, za obleko, obuvale in za šolske potrebščine pa si morajo sami skrbeti.

V šolo se sprejemajo tudi plačujoči zunanji učenci.

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 60 h na dan in po 40 K šolnine na leto ter stanujejo brezplačno v zavodu. Za vse druge potrebščine si morajo sami skrbeti.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačati.

Hrano je plačevati naprej v mesečnih obrokih, šolnino pa v dveh letnih obrokih tudi naprej.

Prošnje, svojeručno pisane in kolkovane s kolkom za 1 K je poslati

do 10. septembra t. l.

vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, izpričevalo o dovršeni ljudski ali kakki višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in izpričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilca.

Prošnji za vsprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) staršev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati vsprejemno izkušnjo iz slovenskega jezika in iz preprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Kdaj bo delati vsprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsakemu prosilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico le do dveletne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prve dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih starišev domu, smejo na podstavi odredbe vis. c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. julija 1895, števil. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Deželni odbor kranjski. (208-2-1)

V Ljubljani, dne 27. julija 1904.

Trije novi živinski sejmi

bodo vsled dovolitve c. kr. deželne vlade kranjske na Brezovem v občini Polšnik pri Litiji, in sicer:

prvi že v četrtek po Veliki noči,
drugi prvo soboto po sv. Urhu,
tretji prvi četrtek po zvišanju sv. Križa.

Županstvo Polšnik pri Litiji 25. marca 1904.

(91-2-3)

Za župana: Anton Zavrl.

Šolske knjige in šolske potrebščine v največji izberi pri J. Krajec nasl.

Jakob Petrovčič, Trebnje

prodaja izvrstno

zanesljivo repno seme

(okroglo) po najnižji ceni.

(213)

2 STANOVANJA 2

v lepi vili v Novem mestu s krasnim razgledom v okolico in daljavo, se takoj oddata. Eno obstoji iz 4 velikih sob, drugo iz 3 sob, z vsemi k stanovanju potrebnimi prostori in s kletjo. Okoli vile je veliki sadni vrt in vrt za zelenjavo.

Vila je tudi na prodaj.

Pojasnila daje upravništvo „Dol. Novic.“

(205-0-1)

Zdravje je največje bogastvo.

Ustanovljeno l. 1360. **Kapljice sv. Marka.** Ustanovljeno l. 1360.

Te glasovite in nedosegljive „kapljice sv. Marka“ se uporabljajo za zunanjo in notranjo vporabo. Osobito odstraňujejo tiganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejajo izmečke, manjkati v nobeni meštanski in kmetijski hiši.

Dobiva se samo: „Mestna lekarna, Zagreb“ — Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, števil. 50, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj, kakor 12 steklenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franco postavljen na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v 3 ducati (36 stekl.) 11 K — v
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v 4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi poročati. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Barčinič, učitelj; Stjepan Barič, župnik; Ilija Mamič, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljančič, seljak; Sofija Vukelič, šivilja itd. itd.

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg, števil. 50., poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno l. 1360.

Zdravje je največje bogastvo.

Kdor ljubi (78-24-11)

nežno, čisto lice brez pég, mehko in gladko kožo ter cvetočo polt, umiva naj se z znanim medicinskim Bergmann-ovim lilijinim milom (s znamko: 2 rudarja) — tvrdke BERGMANN & Co. Draždane in Tečen ob Elbi.

Dobiva se tudi po 80 h komad pri lek. S. pl. SLADOVIČ-u in v trgovini g. Alf. OBLAK-a v Novem mestu.

POZOR! Ženske lase zmešane in rezane kupujem na malo in veliko. Plačam od zdaj mnogo višjo ceno. — S tem opozarjam nabiralce las na moj naslov. — Ivan Svetec, brivec, Rulfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše). (272-24-19)

Lepe podobice za biro v prodajalni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Ugodna prilika!

Proda se iz proste roke v prijaznem kraju tik deželne ceste posestvo: enonadstropna hiša, hlev, kozolec dvojak, njive in lep gozd. V hiši se nahaja že skozi 16 let prodajalna z mešanim blagom z letnim prometom od 55 000 do 60.000 kron. Poleg prodajalne je veliko skladišče, spodaj kleti, v prvem nadstropju kuhinja in 4 sobe ter 2 podstrešni sobi. — Cena vsemu skupaj je samo 10 tisoč kron. Za polovico svote se tudi počaka. V drugem slučaju se tudi odda vse v najem.

Ponudbe naj se naslovi na: „M. O. 41“, poste restante Novo mesto. (197-3-2)

Prav. lepo posestvo

je na prodaj iz proste roke, blizu župnijske cerkve, ležeče ob glavni cesti nasproti živinskemu sejmišču. V hiši se nahaja dolgo let prav dobro idoča gostilna. Hiša je sploh pripravna za vsako trgovino in obrt. Zraven spada velik sadni vrt, lene njive, travnik in gozd. Natančneje se poizvé pri Ignac TERŠINAR na Bučki št. 11. (Dolenjsko.) (191-3-3)

Hotel pri „Zvezdi“ v Novem mestu.

Vsak ponedeljek in torek od 8. do 6. ure

plombovanje, operacije, zamena posameznih zob in celih zobovij v kavčuku ali zlatu, z nebesom ali brez njega, po najmodernejših metodah

zobozdravniška ordinacija.

Vsa zobozdravniška dela se izvršujejo v koncesioniranem zobnotehniškem ateljeju

(181-0-3) Otona Seydla.

Išče se s 1. oktobrom t. l.

stanovanje

z 2 sobama, kuhinjo shrambo in drvarnico. Ponudbe naj se vpošljejo pod naslovom: dr. Kaspar Pamer, Traberg (Ober-österreich). (198-3-2)

3 spretni provizijski potniki

vešči slovenskega in nemškega jezika najdejo dober zaslužek in stalno službo pri veliki firmi. Isti morajo v okraju Krško, Rudolfovo in Črnomelj stanovati. — Oferti naj se pošiljajo pod „25 %“ poste restante v Ljubljano, glavna pošta. (183-3-3)

Meblovana soba

se takoj odda Sv. Katarine trg št. 220 v Novem mestu. Ravno tam se sprejme učenke v hrano in stanovanje in v vestno dobro nadzorovanje. (199-2-2)

Novomesto!

Novi

Novomesto!

hotel in kavarna Jacaz.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril svoj novo in moderno sezidani hotel, v katerem so potnikom na razpolago prav lepe, popolno z novo opravo urejene sobe v prenočišče. — Točil bodem fino Puntigamsko pivo, pristna dolensjska in druge vrste vina. Izvrstna kuhinja postregla bode vedno z gorkimi in mrzlimi ukusnimi jedili. Ob enem priporočujem svojo veliko zalogo Puntigamskega piva v sodčkih in steklenicah. — Prodajam na debelo in drobno iz svoje velike zaloge jako fina in zajamčeno narurna vina od 28 vin. liter naprej. Toči se tudi vsakovrstno žganje na debelo in drobno.

Potnike na kolodvoru sprejemal bode pri vsakem vlaku za moj hotel omnibus „Medved“.

Za prav obilni obisk in velecenjena naročila se najprisrčnejše priporočuje

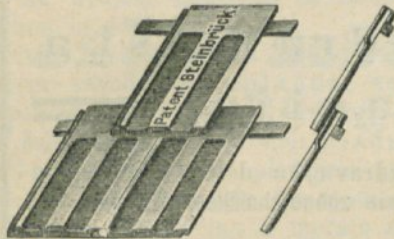
Anton Jacaz.

(192-0-3)

Opekarna na par in tovarna za zarezani strešnik (Strangfalzziegel) Breitenau pri Novem mestu

usoja si slavnemu občinstvu najljubnejše naznanjati, da je ona edina izdelovateljica svetovno znanega

zarezanega strešnika
Patent Steinbrück. (Strangfalzziegel.)

Ta strešna opeka je dosedaj nedosegljive kakovosti ter ima velikanske prednosti pred vsemi drugimi opekami.

Gladke plošče za pokrivali, popolnoma tesno pokrivanje, stransko popolno zaprtje in zavarovano, popolno varno zoper najhujšo nevihto, lahka teža, za 1 kvadrat meter 15 kosov potrebnih.

Cena je za 1000 komadov naravne rudeče barve 84 kron, črne barve 104 krone. (204-0-2)

Toraj najfinejši in najcenejši strešnik!

Vsak ponedeljek in torek

(razven praznikov)

ordinira v hotelu „pri Schwarzu“ v Novem mestu od 9. ure zjutraj do 5. ure popoldne zobozdravnik

dr. A. Praunseis.

Plombiranje in stavljenje novih zob in celih zobovji itd. (154-6-6)

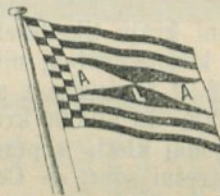
Dobro izurjen viničar

išče službe za viničarja ali tudi za majerja. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na

(206-2-1)

M. Žepan, — Semič.

Avstrijsko-Ameriška Linija.

Edina, domačo-avstrijska, direktna brzoparobrodna vožnja

TRST-NEW YORK

in nazaj.

Oceanska vožnja okrog 8 dni. Prosta, dobra, domača hrana in pijača ter 100 kg. prtljage že od Ljubljane, tedaj nobenih postranskih stroškov mej potjo. Najpripravnejša in najcenejša pot iz Avstrije v Ameriko. Cela vožnja, Ljubljana-New York

samo 100 K. (214-5-1)

Ta domača družba je edina, katera sme povsod svoje zastopnike nastaviti. Pojasnila in vozne karte za Kranjsko, Štajersko in Koroško le pri

Jos. Pavlin-u v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

Prostovoljna prodaja posestva.

Na Pristavi pri Gornjem Mokrempolju se proda posestvo po ranjkem Antonu Pajerju z 12 johi grunta, obstoječe z njiv, travnikov in gozda. — Več se poizve pri Janezu Kastelcu, posestniku in kovaču v Žabji vasi. (187-0-3)

Dve lepi sobi, klet in drvarnica

takoj za oddati pri

(212-0-1)

Franc Murn-u v Kandiji.

Singer-jevi šivalni stroji.

- Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
- Original Singer šivalni stroji so neutrpljivi za obrt in domačo rabo.
- Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratoviščih.
- Original Singer šivalni stroji so neprekosljivi gledé trpežnosti in zmožnosti.
- Original Singer šivalni stroji so posebno pripravni za moderno umetno vezenje.

Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno vezenje. Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

SINGER Co. šivalni stroji, deln. družba

Ljubljana, Sv. Petra cesta števil. 6.

(194-12-2)

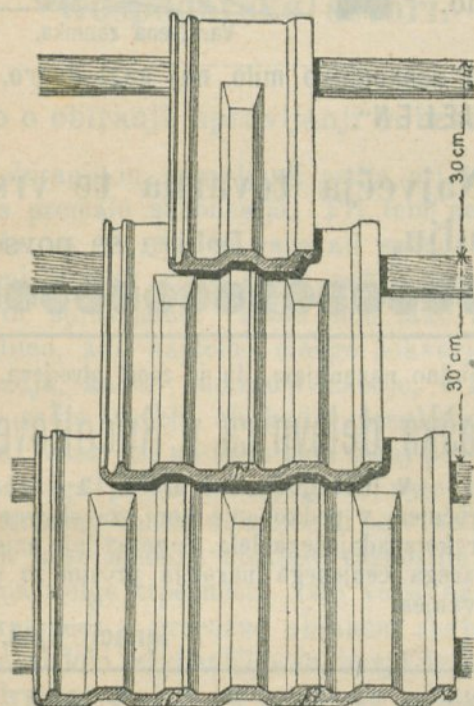
„Grand Prix“
Najvišje odlikovanje.

Pariz
1900

FRANCO KASTELIC

trgovina špecarije in železine. C. kr. zaloga smodnika in dinamita.
Kandija — Rudolfovo.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel zastopstvo Vidic & Co. v Ljubljani, tovarne za _____

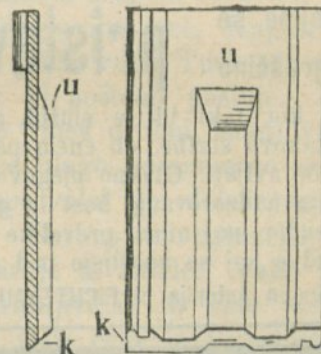
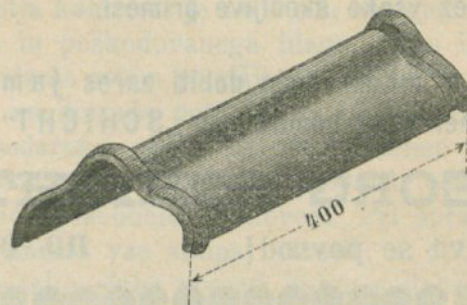
zarezano =

≡ strešno

opeko

(FALZ-

ZIEGEL.)

„Koroški model“ zarezanega strešnika ima pred vsemi dozdanjimi zarezanimi strešniki naslednje velike prednosti: 1. Srednje rebro je odrezano proti strešnikovi glavi poševno; vsled tega se dežnica, ki pada na strešnik, takoj lažje odteka ter ne zastaja in ne zmrzne. Ker je ta strešnik premakljiv, krijemo z njim enostavno in lahko. — 2. Spodnji rob strešnika je poševno odrezan, kar pospešuje, da odteče dežnica hitro, kakor tudi zabranjuje, da se sneg ne nabira v sklepkih; radi poševnega odrezka se ne more veter upreti v strešnik. Z zarezanimi strešniki „Koroškega modela“ krite strehe so torej varnejše pred viharjem, kljubujejo najhujšemu viharju lažje. Razen navedenih velikih prednosti omenjamo še, da strehe, ki so krite z lahkimi zarezanimi strešniki „Koroškega modela“, ne potrebujejo močnih torej dragih strešin, njih vnanjost je lepa in elegantna, česar ne dosežemo z nobenim drugim sistemom zarezanih strešnikov. — Cene so pri meni iste, kakor v tovarni, pri odjemu celega vagona.

Dobí se lahko tudi manj opeke, ker je taista pri meni vedno v zalogi na razpolago.

Ob enem priporočujem svojo veliko zalogo traverz, vedno svežega roman- in portland-cementa različnega železa, žag, vlitih in bakrenih kotlov, pečij, gospodarskih ognjišč, izdelanih kakor tudi za v zidanje pripravljenih, nadalje železnih ograj, žičnih pletenin za vrtno ograje, pašnike in travnike, različnega obitja in tečajev za okna in vrata, ključavnic itd., potem ključavniškega, kovaškega, mizarskega in sploh vsega potrebnega vsakovrstnega orodja, kakor tudi orodja za rokodelce in gospodarstvo. Nadalje toplo priporočujem veliko izbiro nagrobnih križev, kuhinjske posode, različnih barv in čopičev, kakor tudi bogato zalogo špecerijskega in vsega v to stroko spadajočega blaga, slivovke, špirita in družega žganja, izvrstne moke, koruze, vsakovrstnega semena in drugih poljskih pridelkov itd. itd.

Naročujejo se pri meni proti zjamščini

dobri gospodarski in poljedelski stroji

po izvornih cenah, ker taistih zaradi pomanjkanja prostora ne morem imeti zmiraj v zalogi.

Kupujem jajca po možne visokih cenah.

Ker je moja trgovina s točno in solidno postrežbo obče znana ter so pri meni zares jako ugodne cene, se tembolj najuljudnejše priporočujem v prav obilni obisk in v mnogobrojna cenjena naročila

Spošтовanjem

Franc Kastelic.

Zahtevajte pri nakupu

(125-24-8)

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! na evropskem ozemlju. Dobiva se povsod!

Vsprejme se
za večjo graščino

pristav (majer)

kateri je že kot taki bil v službi, ali pa, da ima vse sposobnosti za takovo službo, ob enem pa je vešč in volje, vsaka druga dela opravlja. Glavno njegovo opravilo pa je, vestno oskrbovanje in nadzorovanje host in gozdov. Taisti naj bode oženjen, a vendar naj nima prevelike družine. Plačilo po dogovoru. Ponudbe naj se vpošljejo pod naslovom: (200-2-2)

Gospa Antonija pl. FICHTENAU, Rudolfovo.

Podpisani uljudno naznanjam, da je zopet otvorjena

kovaška delavnica v Rudolfovem

v hiši gosp. Jos. Bele-ja

ter se priporočujem v podkovanje konj, za okovanje vozov in vsega v to stroko spadajočega dela. Zagotavlja je najsolidnejšega izvršenja vsacega cenjenega naročila prosim za prav obilen obisk spoštovanjem

(201-3-2)

Ignacij Iljaš, kovač.

Samo

6 dni

Samo

6 dni

iz Havra v Newyork.

„Francoska prekmorska družba.“

Edina najkrajša črta čez Bazel, Pariz in Havre

v AMERIKO.

Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.

== Znižane cene. ==

Vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino konces. potovalna pisarna

Ed. ŠMARDA

(129-24-7)

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6.

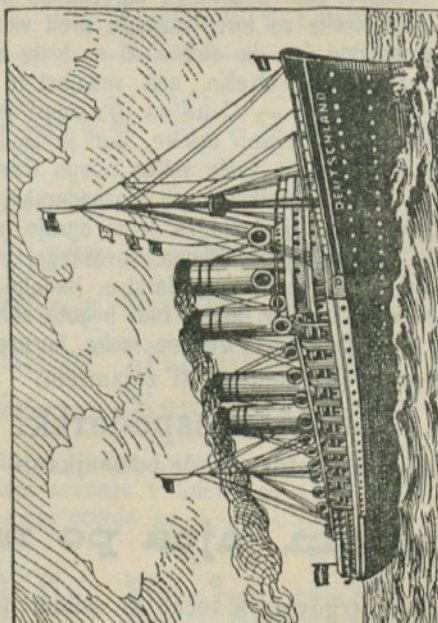
blizo znane gostilne pri „Figovcu“.

(234-24-23)

kakor preje.

Ravno ista voznja in postrežba

Preje 105 gld.

Sedaj 60 gld.

Zelo znižane vozne cene

v AMERIKO.

Iz Ljubljane v Novi-York samo 60 gld.

s prosto, dobro hrano že v Hamburgu v dežele: Pennsylvania, Ohio, Illinois, Minnesota, Montana, California itd. toliko višje, kolikor je tarifna cena po ameriški železnici; s priznano najboljšimi parniki družbe Hamburg-Amerika-Linie.

Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, pošlje naj 20 kron are na moj naslov:

Fr. SEUNIG — Ljubljana — Dunajska cesta št. 31.